1943 máj 17.

ORSZÁGOS LUTHER SZÖVETSÉG
EVANGÉLIKUS TEMPLOMOK SZERKESZTŐSÉGE
Budapest, IV., Bástya-utca 12
Telefon: 187—455

Határidős! Egyházi közérdekből nagyon fontos!

Dunántuli egyházkerület
I. Győri egyházmegye

Nyilv. sz. 30.
1./ Bezi-Enese egyházközség
u. p. Bezi, Győr vármegye

Az evangélikus templomok adataira vonatkozó kérdőív.

AZ EGYHÁZKÖZSÉG.

1 Mikor alakult az egyházközség? XVI. században.

Anya- társ-, missziói-, leány, vagy fiókegyházközség-e? Társegyházközség.

Az egyházközség lélekszáma? 817

[illegible] meg az egyházközség történetéről könyv, füzet, ismertetés? Ha igen [illegible] jük címünkre megküldeni. ([illegible] latra visszaküldjük.) Jelent meg.

A [illegible] LOM.

2. [illegible]ar-e [illegible]a? Igen.

[illegible] tem[illegible]oma is van? Csak egy.

[illegible]yik temploma hol van? Bezi községben van.

[illegible]edeti evangélikus templom-e, vagy előbb más egyházé volt? Eredeti evang.

[illegible]emplom mikor épült? (Mettől-meddig épült?) ~~1877~~ 1787-1788.

A templomépítés történetének főbbadatai és főbb mozzanatai

Perlaky Gábor a templomépítő lelkész 1787. febr. 2-án foglalta el hivatalát s felszólította a gyülekezetet: „Atyafiak! templomot, paplakot és tanítólakot építünk!" S Isten segítségével 1787. julius 17-én letették a templom alapkövét s ez év december 2-án tartották benne az első istentiszteletet. Teljesen 1788.-ban lett kész és szentháromság vasárnapján avatták fel. A templom a torony és falak kivételével 1937.-ben teljesen ujjáépíttetett.

Ki volt a templom tervezője, építője? Ismeretlen.

Újabb templom esetén ki volt ennek tervezője, építője? Lakatos Kálmán győri építész

Korábban volt-e más temploma az egyházközségnek? Valószínű.

Mit tudnak róla? A valószínűséget igazolja az a néhány régi adat, amely már a XVI. sz.-ban virágzó ecclesiáról bezélt. 1689.-ben azonban a község a német katonák, mint a [illegible] kath. papság küldöttei által teljesen leromboltatott úgy, hogy az új község más, a mai helyen épült fel.

Az üldözések idején hány templomot vettek el, a jelenlegi templom tehát hányadik temploma? Valószínűleg második.

Újonnan épült-e a templom, vagy a régi átépítése? A régi átépítése.

Mostani alakját mikor nyerte? 1937. évben.

3. Milyen a templom külső falazata? Sima.

Támpillérei, oszlopzata, vannak-e rajtuk díszítések, feliratok, domborművek, ábrázolások, mit vagy kit ábrázolnak? Nincsen.

Alkalmaztak-e itten keresztyén jelképeket (szimbólumokat), mit ábrázolnak azok és hol foglalnak helyet? Nem.

4. Vannak-e a templomra vonatkozó rajzok, tervek (építészeti tervek), alaprajzok, képek, leírások, stb.? Vannak.

Megjelentek-e ezek írásban, vagy nyomtatásban és hol? Ha igen, kérjük címünkre megküldeni. (Kívánatra visszaküldjük.) Nem.

Műemlék számba vehető-e a templom? Nem.

5. A torony.

A templomnak van-e tornya? Igen.

Mikor épült a torony? (Mettől-meddik épült?) 1836.

A torony egybe van-e építve a templommal? Közvetlenül elője.

Külön áll-e? —

A torony stílusa elüt-e a templom stílusától? Nem.

A tornyon vannak-e díszítések, ábrázolások, keresztyén jelképek (szimbólumok?) Nincsenek.

Mit ábrázolnak? —

Ki volt a torony tervezője? Singer György győri építőmester

Ki volt az építője? " " " "

Műemléknek tekinthető-e? Nem

6. A harangok.

A harangok száma: 2

Nevezetesen, értékesebb harangok: —

Mikor készültek? 1907.-ben és 1922.-ben.

Mi a nevezetesebb harangok jellegzetessége? (Ábrázolása, felirata, tudnivalók róluk:)

/

7. Van-e harangjáték? Nincs.

Mit játszik? /

Mikor készült? / Tervezője: /

8. Ha nincs torony, harangláb van-e és hol? —

Milyen a harangláb? /

Van-e művészi jellege és mi? (Faragás, díszítése, keresztyén jelképek, (szimbólumok) stb /

9. A kápolna.

Van-e külön kápolna? /

Mikor épült? /

Alkotója: /

Berendezése, műértékei? (Leírása mint a templomnál.) .....

/

10. **Van-e külön keresztelő kápolna?** Nincs.

Hol van? /

Mikor épült? /

Alkotója: /

Berendezése, műértéke: (Leírása mint a templomnál.) .....

/

11. **Van-e sekrestye?** Nincs.

Van-e a sekrestyének külön oltára, oltárképe, feszülete? .....

Alkotóik: /

Koruk: /

A sekrestye berendezése, műértékei? (Leírása mint a templomnál.) .....

/

12. **A templom belső tere.**

Milyen a templom alaprajza? (téglalapos, négyzetes, köralakú, sokszögű stb., hosszhajós, többhajós, keresztbajós, egytermes-e, többtermes-e, van-e külön oltártere?) Téglalapos

Hol van az oltár? (Az oltártérben vagy a gyülekezeti térben áll-e?) Oltártérben.

Hol van a szószék? Oltár felett.

Hol van a keresztelő medence? Oltártól jobbra.

Hogyan vannak elhelyezve? .....

A templom főbb méretei? hossza = 19 m; szélessége = 9 m; magassága = 13 m

Belső hossza 17 m

Belső szélessége 7 m

Belső magassága 7 m (csak a rendelkezésre álló tudott adatokat, vagy csak könnyen megmérhető esetben kérjük.)

A templom befogadó képessége? 500

A templom összes ülőhelyeinek száma? 400

Ebből a földszinten van 300

Ebből a karzaton van 100

Hogyan állnak a padok az oltárhoz, vagy a szószékhez viszonyítva? (A padok az oltár, vagy a szószék felé állnak-e, kézirajzzal is felvázolható.)

Oltár felé.

Milyen a templom belső falazata, oszlopzata, van-e rajta díszítés, ábrázolás, dombormű, ige, felírás, vagy falfestés? a fal fehérre meszelt sima.

A dombormű, vagy festés ábrázoló vagy csupán díszítő jellegű? /

Felhasználtak-e itt keresztyén jelképeket? (szimbólumokat.) /

Mit ábrázolnak azok és hol foglalnak helyet? ...

Alkotójuk: ...

Koruk: ...

Műemlék-számba vehetők-e? ...

Milyen a templom mennyezete?

Miből készült? (Sik, boltozatos, kazettás, fából, téglából, vasbetonból stb.)

Van-e a menyezeten díszítés, stukkozás, festés, ábrázolás, keresztyén jelképek? Sík, fából készült kazettásan. Külön díszítés nincs.

Hogyan vannak elhelyezve, befoglalva és mit ábrázolnak? ...

Műemlék-számba vehetők-e? ...

Van-e a templomban karzat, Igen.

Hány karzat van, hogyan vannak elhelyezve? Kétoldalt van.

Milyen a karzat díszítése, festése, domborművei s azok ábrázoló, vagy csupán díszítő jellegűek-e? Mit ábrázolnak? Hol foglalnak helyet? Felhasználtake- itt keresztyén jelképeket? Fából készült. Külön díszítése nincs.

Énekszámtáblák: Vannak.

13. Templomablakok, üvegfestmények.

díszítésük, ábrázolásaik, alkotási idejük, szerzőjük, adományozóik, felirataik. Vasrámásak vastag üveggel. 1937.-ben készült.

14. Világítják-e a templomot,

ha igen, mivel? (Villany, gáz, petróleumégőkkel, gyertyákkal, stb.) Villannyal.

15. Templomi csillárok és karégők. Csillár van.

Mely korból valók, készítőjük, anyaguk, díszítésük, ábrázolásaik, jelképek, készítési idejük. 1900.-as években vették. Üvegből van.

16. Az oltár.

Fel van-e emelve lépcsőkkel? Igen.

Körül van-e rácsozva? Igen.

Milyen a rácsozása? Vas.

A rácsozás díszítése (jelképei): —

Van-e körüljárója? (Körüljárják-e úrvacsora osztáskor.) Nincs.

Az oltár formája: önálló asztaloltár-e, vagy felépítményes oltár-e képpel, vagy pedig felépítményes, képpel és szószékkel egybeszerkesztett oltár-e?

Felépítményes képpel és szószékkel.

Mikor készült az oltár? 1937. évben.

Alkotója? Káldy László csornai műasztalos.

Anyaga: (márvány, kő, tégla, fa, stb.) fa.

Milyen az oltár felépítménye: (kerete, vagy oszlopzata) Hátrafelé hajlik.

Van-e az oltáron, talapzatán, oldalán, asztalán, felépítményén díszítés, ábrázolás, dombormű, keresztyén jelképek és mik azok? Aszlop és gömbdíszítés.

17. Az oltárkép

Mit ábrázol? Jézus megáldja a gyermekeket.

Eredeti-e vagy másolat? Másolat.

Olajfestmény-e, vagy olajnyomat? stb. Olajfestmény.

Ki festette és mikor? Jaksa István.

Mesterjegye: (a festő kézjegye, esetleg évszáma) 1937.

Műemléknek tekinthető-e az oltárkép? Nem.

Voltak-e, vagy vannak-e az oltárképen kívül más képek, vagy szobrok a templomban? Nincsenek.

Szerzőjük, mesterjegyük, melyik korból valók, anyaguk, kit vagy mit ábrázolnak? –/–

Műemlék-számba vehetők-e? –/–

18. A szószék.

Mikor készült? 1937-ben.

Alkotója: Káldy László csornai műasztalos.

Anyaga: (kő, márvány, fa, stb.) fa

A szószék faragványa, díszítése, Van-e rajta ábrázolás, mit vagy kit ábrázol, keresztyén jelképek? Nincs. a szószék hátsó rézén a Luther-rózsa van.

Van-e a szószéknek sátora (baldachinja), milyen a díszítése, milyen ábrázolás van rajta, jelképek? Van. ábrázolás nincs rajta.

Műemlék-számba vehető-e a szószék? Nem.

19. Oltárterítők, szószékterítők, oltári párnák. Ujabbak.

Vannak-e régi oltár- és szószékterítők, oltári párnák? Nincsenek.

Ezeknek leírása, anyaga: –/–

Mivel van hímezve, szőve? –/–

Van-e rajta ábrázolás, ige, felírás, vagy díszítés, milyen jelképekkel? (mit ábrázol, felirata) –/–

Népi eredetű díszítések-e? –/–

Milyen korból valók? –/–

Ki volt a készítőjük, tervezőjük? (csak ha ismeretes) /

A templomi terítőkészlet megfelel-e a liturgikus követelményeknek? (Oltárterítők és szószékterítők színei?) Négy.

Oltárterítőt és szószékterítőt mikor milyent használnak? az egyházi évnek megfelelően.

Van-e rajtuk ábrázolás vagy felírás és mi? Kereszt van rajta.

Beborítja-e egészen az oltárt? igen.

Az oltárlapra használnak-e külön terítőt, vagy nem? Nem.

Az oltári edények alá tesznek-e ú. n. korporálét, vagy nem? Nem.

Ezek leírása. /

Vannak-e úrvacsorai edényterítők? Nincs

Ezek színe, anyaga, díszítése, ábrázolása, jelképei, felírásai, stb. /

20. Liturgikus egyházi, vagy régi papi ruhák. (Albák, kazulák, stb.)

Anyaguk, készítési idejük, készítőjük, díszítésük, ábrázolásuk, jelképeik?

Nincs.

21. Oltári és templomi szőnyegek.

Anyaguk, szövésük, díszítésük, ábrázolásaik, jelképeik, tervezőjük, adományozójuk (csak ha ismeretesek), a készítés ideje, a szőnyeg állapota, hol és mikor használják? oltári szőnyeg. készült 1937. adományozója: Szabó Gyula és neje. Jó állapotban.

22. Oltári térdeplők.

Anyaguk, formájuk, díszítésük, ábrázolásaik? Bársony.

Készítési idejük: 1937.

23. Az oltárt hogyan világítják?

(Égő gyertyákkal, villanygyertyákkal?) Égő gyertyákkal.

24. Az oltárt hogyan díszítik?

Vázákkal, virágokkal? Virágokkal.

25. A keresztelő medence.

Mikor készült? 1863.

Alkotója: Ismeretlen.

Mérete: 1 m magas.

Anyaga: (márvány, kő, műkő, fa, vas, stb.) kő

Formája: oszlop-alakon a medence.

Van-e rajta díszítés, ábrázolás, keresztyén jelképek, felírás, az ábrázolás mit ábrázol, mi a felirata? Nincs.

Műemlék-számba vehető-e? Nem

26. **A padok.**

Vane- külön lelkészi pad, vannak-e külön presbiteri padok, oldalpadok (stallumok)? Csak a lelkész részére van

Külön pad a lelkészi család részére van-e? Igen.

Faragványosak-e, díszítésük, ábrázolásuk? Nem. Sima.

Vannak-e rajtuk keresztyén jelképek? Nincs.

Mely korból valók? 1937-ben készült.

Műemlék-számba vehetők-e? Nem.

A gyülekezeti padok.

Mikor készültek? 1937.

Van-e a padokon díszítő faragás, vagy díszítő festés, díszítő ábrázolás, vagy jelképek? Nincs.

AZ ORGONA.

27. **Van-e a templomnak orgonája?** Igen.

Hány játékos az orgona? Egy.

Az összes regiszterek felsorolása név szerint: Subbas 16', Principal 8', Bourdon 8', Salicionál 8', Pr. Octav 4', Mixtur 2 s 2 2/3', Pcd: copula, Octávcopula.

Mikor és ki építette az orgonát? 1905-ben, Angster J. és Fia Pécs.

Műtörténeti értéket képvisel-e az orgona? Nem.

1850 előtt épült-e, vagy azután? azután.

Csuszkaládás-e az orgona? Nem.

Milyen a homlokzata (prospekt)? Kissé díszített.

Vannak-e rajta ábrázolások, jelképek, felírások és mi? Nincs.

Kérünk fényképet a nagy, vagy történelmileg értékes orgonákról. —

URVACSORAI ÉS KERESZTELŐ EDÉNYEK.

28. **Urvacsorai edények.**

Ostyatartó szelencék (cibóriumok)

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.) Fém.

Mesterjegyük és hitelesítő jegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket) /.

Formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, adományozási feliratok, évszámok, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk. (Nagyon vigyázzunk, **hogy az adományozási évszámot ne tévesszük össze a mű szereztetési idejével.)**

/.

Műértékek-e? Nem.

Ostyaosztó tányérok (paténák)

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.) Fém.

Mesterjegyük és hitelesítő jegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket)

Formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, adományozási feliratok, évszámok, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk. (Nem tévesztendő össze az adományozás ideje a készítés idejével.)

/.

Műértékek-e?

Urvacsorai kelyhek:

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.) Ezüst.

Mesterjegyük és hitelesítő jegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket) ./.

Formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, adományozási feliratok, évszámok, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk.)

adományozási felirat: T. M. Nagy Erzsébet T. Enesey Joseff F. S. M. Ur Közvegye, Enesei és Bezi Evan. Gyül. ajánd. Ao.: 1786.

Műértékek-e? ./.

Beteg úrvacsoraosztó kelyhek.

Leírása, mint a kelyheknél. Egyszerű fém.

Urvacsorai borkancsók.

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.) Ezüst.

Mesterjegyük és hitelesítőjegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket.) Dr. C. Ernst, Berlin.

Forájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, adományozási feliratok, évszámok, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk. Bauer Mihályné adománya 1909.-ből.

Műértékek-e? ./.

29. Keresztelő kannák, keresztelő tálak.

Anyaguk: (arany, ezüst, fém, stb.) Fém ezüsttel futtatva.

Mesterjegyük és hitelesítőjegyük: (kérjük mellérajzolni a jegyeket.) ./.

Formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, mesterük, készítési idejük, esetleg adományozójuk. (Nem tévesztendő össze az adományozási év a készítés idejével.)

Döbrentey Bálint ajándéka 1887.-ből.

Műértékek-e?

OLTÁRI FELSZERELÉSEK.

30. Feszületek, keresztek 1 db feszület.

Anyaguk: Ezüst.

Mesterjegyük, hitelesítőjegyük: /.

Formájuk, díszítésük, esetleges ábrázolásaik, keresztyén jelképek, igei feliratok, mesterük, készítési idejük, adományozóik. = Baán Dénes adományai.

/.

Műértékek-e? Nem.

31. Oltári gyertyatartók.

Anyaguk: Ezüst

Mesterjegyük, hitelesítőjegyük, készítési idejük, mesterük, esetleg adományozójuk. Felirása: N. Prépost Ferenc bezi ev. gyülekezetnek ajándékozta 1802. és N. Kozma Sándor bezi ev. gyülekezetnek ajándékozta 1802.

Díszítésük, ábrázolásuk, jelképek, feliratok.

Mesterjegyük: K. S.

Műértékek-e?

32. Műérték jellegű oltári virágvázák. Nincs.

Anyaguk: /.

Mester- és hitelesítőjegyük, formájuk, készítési idejük, díszítésük, ábrázolásaik, mesterük, esetleg adományozójuk. /.

33. Csengettyük, csengettyüs gyüjtőperselyek.

Anyaguk, formájuk, készítési idejük, díszítésük, ábrázolásaik, mesterük.

Nincs.

34. Perselyek, gyüjtőládák.

Anyaguk, formájuk, díszítésük, ábrázolásaik, mesterük, feliratok, készítési idejük. Nincs.

RÉGI BIBLIÁK, IMÁDSÁGOS ÉS ÉNEKESKÖNYVEK.

35. Régi oltári bibliák. Nincs régi.

Kiadási idejük, illusztrációjuk (fametszet, rézmetszet stb.), bekötési táblájuk, díszítésük, ábrázolásaik, készítési idejük? /.

36. Régi oltári agendák és imádságos könyvek. Nincs.

Kiadási idejük, illusztrációjuk (fametszet, rézmetszet stb.), bekötési táblájuk, díszítésük, készítési idejük, szerzőjük? /.

37. Régi templomi énekeskönyvek. Nincs.

Szerzőjük, kiadási idejük, illusztrációjuk (fametszet, rézmtszt, hagjgyzésük stb.), bekötési táblájuk, díszítésük, ábrázolásaik, készítési idejük? /.

38. **Régi dallamos (korál) könyvek.** Nincs.

Leírása mint az énekeskönyveknél. /

A TEMPLOM KÜLSŐ TERE, KÖRNYÉKE.

39. **Parkozott-e a templom környéke?** Nem

Fákkal, díszbokrokkal, virágágyakkal díszített-e? Fákkal díszített.

40. **Van-e a templomnak kriptája?** Nincs.

Nevezetesebb halottak. Műértékű síremlékek, sarkophagok, azokon lévő ábzásolások, faragványok, díszítések, keresztyén jelképek. /

41. **Van-e a templom körül temető?** Nincs.

vagy sírhelyek, ezek között értékesebb műemlékek, nevezetesebb halottak, síremlékek, műértékű ábrázolások, díszítések, keresztyén jelképek /

TEMETŐK.

42. **Van-e az egyháznak temetője?** Nincs.

Vannak-e abban nevezetesebb műemlék jellegű síremlékek, nevezetesebb ábrázolások, szobrok, domborművek és kit, vagy mit ábrázolnak, feliratok, milyen korból valók, alkotóik. /

A TEMPLOMMAL VONATKOZÁSBAN ÁLLÓ SZEMÉLYEK.

43. **Kik azok, akik a templom építésénél, berendezésénél, felszerelésénél kimagaslóbb érdemeket szereztek?** A régi templom építésénél fáradozott: Perlaky Gábor. a régi templomról megemlékezett: Ládonyi György lelkész. Építőtárs volt Klima Lajos gondnok. Az új templom állíttatója: özv. Klima Istvánné. (600-ról) Kapott adakozó volt: özv. Klima Istvánné

44. **Nevezetesebb régi lelkészek, püspökök,** akik az egyházközségben működtek. → Perlaky Gábor, és Illésházy István. Utóbbi a nyári egyházmegyének 25 éven át esperese volt.

45. **Nevezetesebb világi egyházi férfiak,** /

felügyelők, másodfelügyelők, gondnokok, alapítványtevők, stb. /

46. **Jelenlegi lelkész, lelkészek neve.** Ládonyi György

A jelenlegi egyházfelügyelők, gondnokok neve. Pásztor István "felügyelő". Bíró Gábor és vitéz Pap Dénes gondnokok

FÉNYKÉPEK.[x]

47. **Fényképfelvételeket kérünk**

a templom külsejéről, belsejéről, oltáráról, műemlékjellegű műkincseiről. Úrvacsorai és keresztelő edényeiről stb.

A fényképeket a fény- és árnyék játékában kérjük felvenni. A megvilágítás a tárgyakat is a fény és árnyék kiemelő hatásában érje.

[x] A papírtott fényképeket utánaküldjük.

KUTATNIVALÓK.

48. Kérjük a Lelkész Urakat, hogy a templom és a paróchia padlásait, sekrestyéjét, lelkészi hivatalait, irattárát, szekrényeit, lomtárát, felszereket, kamarákat kutassák át,

hogy nincsenek-e használaton kívül helyezett régi templomi felszerelések. feszületek, keresztek, képek, szobrok, edények, bibliák, énekeskönyvek, perselyek, gyüjtőládák stb. Restaurálhatók-e ezek? Kivétel nélkül minden kimustrált, vagy kiselejtezett tárgyról kérünk rövid leírást, feltehető ugyanis, hogy ezek között felbecsülhetetlen műértékeket menthetünk meg egyházunk és a kultúra számára. (Esetleg költségünkön leutaznánk megtekintésük végett a szükséges restauráció céljából.) /

A TEMPLOM ÉS A GYÜLEKEZET.

49. Milyen ünnepeken van istentisztelet? Minden ünnepnapon

50. Milyen liturgia szerint folyik az istentisztelet? Egyetemes Liturgia. (magyar.)

51. Van-e a gyülekezetnek régi liturgiája? Nincs.

Használatban van-e?

52. Melyek a gyülekezet által legkedveltebb énekek általában?

(Adventben, karácsonykor, ó-év és újévkor, vízkeresztkor, bőjtben, nagycsütörtökön, nagypénteken, husvétkor, pünkösdkor, szentháromságkor és a szentháromsági vasárnapokon, a reformáció ünnepekor, bűnbánati napon, halottak napján, az egyházi esztendő végén, kereszteléskor, úrvacsora vételkor, esketéskor, temetéskor stb.) Advent: 126; Karácsony: 131, 135. Óév: 155. újév: 167; vízkereszt: 168. böjt: 174, 177, 184, 185. Nagypéntek: 198, 199., husvét: 216, 226; pünkösd: 236. Szentháromsághoz: 253; reformációhoz: 256, 259; bűnbánati napon: 325; vasárnapnál: 323, - esketéskor: 466. temetéskor: 550, 552, 553, 556, 557, 558, 570, 571.

53. Melyek a legkedveltebb dallamok,

milyen énekek dallamára énekelnek legtöbbször? Az dicsérjük Istent, Királyról ad Istenre hagyja, Adam tornát csalekedtem, Isten szerint kisbetűkhöz, Teljes minden altemben, az én szívem, Jövel Szentlélek, stb.

54. Milyen énekeskönyvet használt a gyülekezet „Énekeskönyv", valószínű a protestáns előtti.

az idők folyamán (ha lehet, a XVII. századtól kezdve)? /

55. Melyik énekeskönyvet használják? Dunántúli

56. A ma használt énekeskönyvben foglalt énekeken kívül énekel-e mást is a gyülekezet?

Ha igen, kérjük a leírt éneket a szerző nevével, dallamjelzéssel és a szerzetési év megjelölésével megküldeni. Nem.

Egyházi énekkar: Van.

Egyházi zene:

57. **A gyülekezetben milyen helyi szokások kapcsolódnak a templomhoz?**

58. **A gyülekezet templomi ájtatosságára jellemző adatok.**
(Templomjárással kapcsolatos szokások, történetek, különös tekintettel a népszokásokra és figyelemmel a gyülekezet nemzetiségére és népviseletére.)

59. **Voltak-e, vagy vannak-e valamiféle népszokások**
egyházi ünnepkor, vagy egyéb ünnepi alkalmakkor.

60. **Kérünk a jellegzetesebb gyülekezeti életről, vagy gyülekezeti szokásokról és szórványéletről fényképeket és leírásokat, rövid ismertetéseket.**

A lelkész urakat arra kérjük, hogy amennyiben valamely kérdés után a feleletre szánt hely kevés, úgy szíveskedjenek a pontszámra és a kérdésre való hivatkozással egy külön mellékleten válaszolni az egyházközség nevének a feltüntetésével.

Bezi, 1943 május hó 13 n.

Lelkész

Felelős kiadó: Vass János — Bethlen Rt. Müsz. igazgató: Lombár László.

Dunántuli egyházkerület. Győri egyhm.

30

B e z i - E n e s e /Győr-m./

Társegyházközség 817 lélekszámmal.Temploma Beziben 1788-ban épült Perlaky Gábor lelkészkedése alatt.A tornyot 1836-ban épitették eléje.1937-ben teljesen átrenoválták Ládonyi György lelkész és Hima Lajos gondnok buzgólkodásából.Az ekkor felállitott uj oltárt özv. Hima Andrásné adományozta és nagyobb adományt adott a templom javára özv.Hima Istvánné. A toronyban két harang van : 1907 és 1922-ből. A templom alaprajza téglalapos, oltártérrel.Belső hossza 18 m, szélessége 7 m,magassága 7 m, befogadóképessége 500 személy,400 ülőhelylyel,amiből 100 a karzaton van.A falak sima,fehérek, a mennyezete sik, fából készült kazettásan,külön diszités nélkül. A szószékkel egybeépitett oltár fa felépitménye Káldy László csornai müasztalos alkotása. Oltárképét : Jézus megáldja a gyermekeket, Jaksa István festette 1937-ben ; másolat.Az oltári szőnyeget Szabó Gyula és neje ajándékozták. A 6 játéku orgonáját a pécsi Angster cég 1905-ben készitette.Az urvacsorai edények között van egy ezüst kehely 1786-ból,özv.Enesey Józsefné ajándéka, ezüst borkancsó 1909-ből : Bauer Mihályné ajándéka és egy ezüsttel futtatott keresztelő kancsó 1887-ből: Döbrentey Bálint ajándéka. Az ezüst oltári feszületet Baán Dénes az ezüst gyertyatartókat pedig Kozma Sándor és Prépost Ferenc adták 1802-ben. Az egyházközségben müködött Mészáros István, a győri egyházmegye 25 éven át volt esperese is. A jelenlegi lelkész :Ládonyi György Egyházközségi felügyelő : Tschurl Ernő, Gondnokok : Bősze Gábor és vitéz Pap Dénes.

[signature]

~~Bezi-Enese.~~ U.p. Bezi. /Győr m./
~~Dunántuli e.k. győri e.m.~~

jelenlegi Bélakszema 817.

A XVI. században alakult. Anva- és társegyházközség.
Első temploma minden valószinuseg szerint r.k. templom volt. Jelenlegi templomát ~~Bezinek templomépitő lelkésze~~ Perlaky Gábor ~~épitettex~~ lelkészkedése alatt épitették 1787-88-ban és ~~1787~~ 1788-ban Szentháromság vasárnapján szentelték fel. ~~a mai templomát.~~ ~~Kxxx templomxtoranyxésxxxfalakxx kivételévelxx~~ Tornya 1836-ban épült, közvetlenül eléje. Ezt a templomot a torony és a falak kivételével 1937-ben teljesen ujjáépitették.
Perlaky Gáboron kivül a templom épitésénél érdemeket szereztek Ládonyi György lelkész és segitőtársa Hima Lajos gondnok. Az uj oltárt özv. Hima Andrásné ~~ax~~ adományából épitették. Nagyobb adakozó volt özv. Hima Istvánné. Nevezetesebb lelkész volt még Mészáros István, aki a győri egyházmegyének 25 éven át volt alesperese.

A templom külső falazata sima. Alaprajza téglalapos, oltártérrel, Főbb méretei: hossza 19 m, szélessége 9 m, magassága 13 m. Belső hossza 17 m, belső szélessége 7 m, belső magassága 7 m. Befogadóképessége 500. Ülőhelye 400, ebből a földszinten 300, a karzaton 100. A padok az oltár felé állanak. A fal fehérre meszelt, sima. Menyezete sik, fából készült, kazettás, külön diszités nincsen. Karzata kétoldalt van. Fából készült, különös diszitése nincs. A templomot villannyal világitják. Csillárja van, üvegből. ~~Xxxxx~~ Oltára felépitményes, képpel és szószékkel egybeszerkesztett oltár. Káldy László csornai müasztalos alkotása 1937-ből. A szószék ugyancsak 1937-ből való, Káldy László csornai müasztalos alkotása. A szószék hátsó ~~fxkxx~~ részén ~~x~~ Luther-rózsa van. A szószéknak sátora van.

Oltárképe olajfestménymásolat. Jézus megáldja a gyermekeket", ~~ábrázolja~~. Festette Jaksa István 1937-ben. Urvacsorai edényei közül az ostyatartó szelencéje, az ostyaosztótányérja, valamint a beteg urvacsoraosztó kelyhe egyszerü fémből vannak. Urvacsorai kelyhe ezüstből van a következő adományozási felirattal: "T.M. Nagy Erzsébet T. Enesey Joseff F.S.M. Ur Eözvegye, Enesei és Bezi Eván. ~~Xxxx~~ Gyülekezeti ajándék-Ao.:1786. Beteg urvacsoraosztó kelyhe egyszerü fém. Urvacsorai borkancsója ezüst, Bauer Mihályné ajándéka 1909-ből. Keresztelő kannája és tálja fém ezüsttel futtatva, Döbrentey Bálint ajándéka 1887-ből. Keresztelő medencéje kőből készült 1863-~~ból~~ ban. Oszlopos medence, 1 méter magas.

Oltár- és szószékteritői az egyházi évszakoknak megfelelőek. Kereszt van rajtuk, ujabb keletüek.

6 játékú

~~Bezi-Enese, U.p. Bezi, /Győr m./~~
Orgonáját a pécsi Angster cég 1905-ben készitette.

Gyürvey

~~Bezi-Enese, U.p. Bezi /Győr m./~~
Harangja kettő van. 1907- és 1922-ből. A jelenlegi lelkész Ládonyi György.

Egyházközségi felügyelő Tschurl Ernő.
Gondnokok Bősze Gábor és vitéz Pap Dénes.

Történetét megirta Révész Sándor bezi-enesei lelkész . A könyv cime: "A bezi-enesei egyesült ágost.hitv. evang. keresztyén egyházközség története, kelektkezésétől 1907.december 31-ig." Ő Kiadta az 1907. évi május 11-én tartott püspöki egyházlátogatás és az ugyanazon évi, junius hó 21-én tartott haranszentelés emlékére a bezi-enesei evangélikus egyházközség Győrben, 1908-ban. Történetét ebből a munkából közöljük. A bezii evnagélikus egyházközség Magyarországon egyike a legrégebbieknek. A XVI. században tehát a reformáció első századában keletkezett. Az akkori földesurak és jobbágyak áthatva az Evangélium tiszta igéjétől a templom mellé azonnal iskolát is állitottak. A fennmaradt régi adatok igen virágzó ekklézsiáról emlékeznek meg. Az egyházközség sok viszontagságon és zaklatáson ment keresztül. Ugyanis 1618-ban Bezi Pázmány Ferenc és Pázmány Péter birtokába jutott. Tehát Pázmány Péter maga is földesura volt a községnek. Elgondolható, a protestánsokat gyülölő érsek birtokán nem lehetett jó soruk az evangélikusoknak. Mindazonáltal 1650-ben a birtok Jagasich Péter alispánban, majd 1680-ban Bezerédy István kapitányban és özv. Komáromy Jánosné Festetich Máriában uj birtokosokat kapott, akik nem zaklatták a protestánsokat. S igy Bezin ismét megerősödött az egyházi élet. 1689-ban azonban I.Lipót német katonasága a községet teljesen elpusztitotta és a földdel tette egyenlővé, ugy, hogy uj községet kellett a romok helyén alakitani. Az ujonnan felépült községben már külön lelkész nem volt, hanem "licenciátusi hivatalban prédikáló, eskettető és keresztelő mesterek" müködtek. Ilyen volt Kajáry István , akit később a mérgesi gyülekezet lelkipásztorul hivott meg. Helyébe Turzó Jánost választották meg, utána következett Somorjai Tamás. Ő kezdette meg az anyakönyvet 1732-ban.. Majd később Drinóczy Mihályt hivták meg 1749-ben. A nyugalomba vonult Somorjai Tamás helyére. A vidék evangélikusai részére ekkor már központ volt Bezi. Különösen a tóközi községek jártak ide kereszteltetni és esketni. Amikor Győr megszünt véghely lenni, 1749. március 18.-án királyi parancsal bezárátták a győri evangélikus templomot és az evangélikusokat a vallás gyakorlásától eltiltották, lelkészeiket, tanitóikat elmozditották. Győr után a vidék következett. 1756. március 1.-én váratlanul megjelentek Bezin a győri káptalan tagjai és felelősségre vonták Drinóczyt, kinek engedelmével keresztel, hogy mer prédikálni, ki adott felhatalmazást a házasulandók megesketésére Drinóczy és a beziek ellenállottak, és követelték az öljároktól a királyi parancsot. Majd, amikor az elnyomók a királyi parancsot is megszerezték, és azzal jöttek Bezire, hogy az egyház épitményeit lefoglalják az evangélikus Drinóczy pásztorkodásával a házaknál folytatták gyülekezeti életüket, házi istentiszteletek keretében és az iskolai oktatást is a hivek házainál látták el. Az evangélikusok nem adták fel a küzdelmet, hitükhöz hivek maradtak. Templomba Vadosfára és Tétre zarándokoltak, mignem II. József türelmi rendeletére az egyházközség szabad élete ujra feléledt.